

ВАСИЛ ЛЕВСКИ: Нашето драгоценно отечество
ще се нуждае от достойни хора, които да го водят
по пътя на благоденствието, така щото да бъдем
равни на другите европейски народи.

Кураж

Списание за социални права и интеграция • Година XXII • Брой 2 • февруари 2013 г. • Цена 0.50 лв

АКЦЕНТИ

И Левски има своята Голгота,
и Левски има своята Библия

Златна звезда
за първото забровско
училище с достъпна среда
и ресурсен кабинет

14 - 16

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ,
ПРОЕКТИ, ЮБИЛЕИ
ПРАЗНИЦИ -
ОТ ЦЯЛАТА СТРАНА

4 - 13

ПОДВИЗИ НА ДУХА

31 - 35

140 години
от смъртта
на Апостола

3

ЛИТЕРАТУРЕН КЛУБ

36- 39

Представяме
писателя
Стефан Стойчев

Нова книга
на Георги
Драмбозов

Кураж

Добрите вести извратят

Памет

И Левски има своята Голгота, и Левски има своята Библия _____ 3

Добрите вест и дват с Кураж

4 - 13

Вести от регион Търговище - *Екатерина Накова* _____ 4 - 6Вести от регион Габрово - *Маргарита Стоянова* _____ 7 - 850 деца с увреждания от социални институции... - *Марияна Дончева* _____ 8

Празници във Враца, Твърдица и Самоков _____ 9

А хората станаха по-благородни и всеотдайни - *Милчо Спиров* _____ 10 - 11Мисия баба акушерка и лечителка - *Цанка Одажийска* _____ 12 - 13Верни на традициите - *Калинка Ковачева* _____ 13**Нови възможности**Златна звезда за първото габровско училище... - *Маргарита Стоянова* _____ 14 - 16Една мечта превърната в реалност - *София Пищиронева* _____ 17 - 18Бизнес-дамата Панка Вангелова - *Олга Велева* _____ 19Подкрепяща среда за интегрираното образование...
- *Маргарита Илиева* _____ 20 - 21И ние бихме могли... - *Таня Йовева* _____ 22 - 24**Права и пари**Заради мудни процедури в ТЕЛК ... - *Нена Биволарска* _____ 25 - 27

Необходим е нов механизъм за предоставяне на медицински изделия... _____ 28 - 29

Нашата консултация - *Пею Богданов* _____ 29 - 30**Подвизи на духа**С много любов - очерк за сем. Ноеви - *Марияна Дончева* _____ 31 - 33Явор ще има ръка - *Даниела Аризанова* _____ 34 - 35**Литературен клуб**

Представяме ви писателя Стефан Стойчев _____ 36 - 37

Безлюбие сред толкова любов - *Таня Йовева, Ана Александрова* _____ 38**За свободното време**Кръгословица, епиграми - *И. Манчев, В. Неделчев, К. Чалъков* _____ 39

И Левски има
своята Голгота,
и Левски има
своята Библия

18.02.1873 г. - 140 години от обесването на Васил Левски

Аз съм посветил себе си на отечеството си още от 61-о (от 1861-о лето), да му служа до смърт и да работя по народната воля.

Всичките народи в нея (България) щат живеят под едни чисти и святи закони, както е дадено от бога да живее човекът; и за турчинът, и за евреинът и пр., каквито са, за всичките еднакво ще е, само ако припознаят законите равно с българинът. Така ще е в наша България!

Чисто народният човек се бори, докато може..., ако не сполучи..., трябва да умре в народната си работа.

Нашето драгоценно отечество ще се нуждае от достойни хора, които да го водят по пътя на благоденствието, така щото да бъдем равни на другите европейски народи.

От нас зависи да бъдем равноправни с другите европейски народи.

Ако спечеля, печеля за цял народ - ако загубя, губя само мене си.

И не забравяйте – Времето е в нас и ние сме във времето, то нас обръща и ние него обръщаме.

Пророкувам предателство. Ако отричате, аз ще ви покажа предателя.
— до комитета в Ловеч, последно писмо - 12.XII.1872 г.

ВЕСТИ ОТ РЕГИОН ТЪРГОВИЩЕ

Екатерина
НАКОВА

Наг 200 гуши ползват социални услуги в община Попово

Това съобщи Йорданка Георгиева от пресслужбата на общинската администрация. Те биват обгрижвани от специалистите, работещи в Центъра за социална рехабилитация и интеграция (55 лица) и Дома за възрастни с умствена изостаналост (68), както и по проект «Подкрепа за достоен живот» (62) и «Социална закрила, чрез социални услуги в община Попово».

Общият брой на възрастните хора на територията на общината е 8 278, като около 1 000 живеят в селата. 14 пенсионерски клуба работят в Поповско. Към момента на територията на града и 15 села в общината действа услугата «Домашен социален патронаж», която доставя храна по домовете на 214 възрастни хора. При по-голямата част от хората съществува риск от социална изолация и изпадане в депресивни състояния. Много от тях не могат да организират ежедневието си, здравето им се влошава често и се налага да им бъде оказвана помощ при вземането на медикаменти, придружаване до здравните институции и т.н.

В Търговище удължиха срока на програма „Личен асистент“

Това стана за пореден път - така асистентите ще продължат да работят до 8 март 2013 г. Програмата се реализира от 8 ноември 2010 г. и във времето са били обслужвани 63 лица. Към момента 50 души, 16 от които деца, ползват услугите на лични асистенти. Именно по този начин се осигуряват необходимите грижи за лица с трайни увреждания в семейна среда, каза Миглена Сотирова, старши експерт «Социални дейности» към община Търговище.

Социалната услуга се осъществява по проект «Подкрепа за достоен живот» на Агенцията за социално подпомагане в партньорство с местната администрация. Личните асистенти имат сключени трудови договори с община Търговище, ▶

► като се заплаща по 2.40 лв. на час.

За да бъдат определени лицата, които да ползват услугата, се взема презвид социална оценка, изготвена от дирекция „Социално подпомагане“ в Търговище.

Условие за потребителите е да имат ТЕЛК или да са с протокол на лекарска комисия. По думите на Сотирова, ползващите лични асистенти в Търговище са със 100% инвалидност, определена с решение ТЕЛК и нямат възможност да се самообслужват.

Нуждаещи се от Попово, Омуртаг и Антоново ще получават социални услуги вкъщи

По нова социална схема ще работят в три от общините на Търговищка област. Става дума за схемата „Помощ в дома“ по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Чрез нея общините ще извършват три основни типа дейности: за лична помощ, за социална подкрепа и социално включване и за битови дейности. Финансирането се осигурява от Агенцията за социално подпомагане. Със средства от безвъзмездната финансова помощ ще функционират звена за услуги в домашна среда, в които ще се предоставят почасови грижи към хора с увреждания и възрастни хора, чието самообслужване е затруднено или невъзможно.

Най-много нуждаещи се ще получават помощ в дома в община Попово. На 7 декември бе подписан договор между Агенцията за социално подпомагане и община Попово за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

в размер на 149 838 лв. Предстои създаване на звено за услуги в домашна среда към общинската администрация, което ще работи 16 месеца. Към него ще бъдат назначени 20 безработни лица, в това число един социален работник, една медицинска сестра и 18 домашни прислужници. Те ще полагат почасови услуги на 60 лица с трайни увреждания и възрастни хора с невъзможност за самообслужване.

В община Антоново подготвят реализацията на проекта. За изпълнение на изискванията има решение на Общинския съвет в града за създаване на Център за услуги в домашна среда, който ще е част от структурата на общината. Тук 11 души, назначени на пълен работен ден, ще бъдат в услуга на 55 души. Общият размер на финансирането по схемата за едногодишния период на дейност е над 84 000 лв. Към момента се набират кандидати за асистенти.

Проектът в община Омуртаг предвижда разкриване на звено за услуги в домашна среда към съществуващия „Домашен социален патронаж“ в общината. ►

Нуждаещи се от ...

От общинската управа имат готовност да стартират дейностите по проекта, след като бъде направено авансовото плащане по схемата. Общата стойност на проекта е 83 923,09 лв.

С тези средства се осигурява работата на социалното звено за период от 16 месеца, след края на които община Омуртаг поема

ангажимента да го поддържа поне още 12 месеца. Това би станало в случай на достатъчен интерес от страна на потребителите и при условие, че в бюджета на общината има достатъчно средства за това.

Почасово обслужване ще предоставят 11 безработни лица, наети на осем часа. Те ще предоставят услуги в различните направления на общо 25 души. ■

Помощни средства за хора с увреждания залежават на склад

**Олга
ВЕЛЕВА**

**Социалните служби в Хасково
облекчават процедурата, отпускат
ги срещу бележка от личен лекар**

Помощни и медицински средства са върнати от потребителите или от близки на починали хора с увреждания. Към този момент в наличност са 5 акумулаторни колички, 86 рингови – различни видове, 19 антидекубитални дюшеци, 23 такива възглавници, 109 комбинирани столове, проходилки, слухови апарати, патерици и др. Това заяви главният експерт от Регионалната дирекция за социално подпомагане - Стефан Манахиров.

Всички помощни средства са в рамките на експлоатационния им срок за годност. Броят им бе по-голям, но една част вече предоставихме на болницата, а друга – на старческите домове в Хасково, Ивайловград и Харманли, поясни той. Хора, които се нуждаят от такива, могат да заявят това в дирекциите по места, като е достатъчно да представят удостоверение от личния лекар, че подобно помощно или медицинско средство е необходимо на лицето. След изготвянето на социален доклад, то ще бъде отпуснато, добави Манахиров.

Процедурата е улеснена, тъй като не се налага да се минава на ТЕЛК, да се представя протокол от ЛКК, да се купува даденото средство и след това да се отчита фактура. Не се притесняваме от злоупотреби, тъй като социален работник ще посети болния у дома и на място ще прецени дали наистина му е необходимо заявеното помощно средство, каза още Стефан Манахиров. ■

ВЕСТИ ОТ РЕГИОН ГАБРОВО

Маргарита
СТОЯНОВА**Безвъзмездна финансова помощ от 156 980 лв. за проект „Център за услуги в домашна среда – Трявна“**

Общинско предприятие ще предоставя комплекс от почасови социални услуги на лица с увреждания и възрастни хора. Услугите са за лична помощ, социална подкрепа, комунално-битови дейности и постигане на социално включване. Ще бъдат обслужвани около 60 човека за период от 12 месеца, те ще бъдат избрани след проучване и оценка. За предоставянето на услугата и управление на предприятието ще бъдат наети 18 безработни лица в трудоспособна възраст.

Целта е създаване на устойчив модел за предоставяне на услуги в домашна среда на лица с трайни увреждания и възрастни хора с ограничения или невъзможност за самообслужване.

В Дряново подобряват обслужването на хора от отдалечените райони и с двигателни затруднения

Държавен фонд „Земеделие“ отпусна безвъзмездна финансова помощ на Община Дряново за изграждане на „Информационен център за мобилни услуги и съвети за гражданите и бизнеса“. Средствата са по Програмата за развитие на селските райони и са

в размер на 237 864 лева. Създават се условия за подобряване на достъпа и обхвата до качествени административни и здравни услуги за населението в отдалечените малки населени места. Информационен център за мобилни услуги и съвети за гражданите в Дряново, обслужване на едно гише в селата Царева ливада, Ганчовец и Гостилица, телеконсултации и телемониторинг в областта на административни услуги и здравни съвети за хората от отдалечените населени места, както и единна информационно-комуникационна система и интернет сайт за предоставяне на услуги и съвети по електронен път са дейностите, които стартират по проекта, чиято насоченост е и към предоставяне на здравни съвети.

Ще бъде осигурен специализиран транспорт-микробус с платформа за хора на инвалидни колички и устройство за преодоляване на стълби, за да могат да ползват и те различните услуги.

И тази година преди Коледа се състоя благотворителен концерт в помощ на децата, които се нуждаят от подкрепа

Той е пети поред и инициативата принадлежи на общински съветници от Габрово и политическата централа на ГЕРБ в

ВЕСТИ ОТ РЕГИОН ГАБРОВО

партньорство с Ресурсния център и Сдружение „Равен старт“.

В изминилите четири години от същата благотворителна инициатива са събрани над 20 000 лв. Те са използвани за закупуване и оборудване с пособия за обучение на децата с различни видове увреждания. Макар и малко, средствата, събрани по време на благотворителните концерти, подобряват услугите, предоставяни от Ресурсния център, ресурсните кабинети в училищата и сдружение „Равен старт“. ■

**Марияна
ДОНЧЕВА**

50 ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ ОТ СОЦИАЛНИ ИНСТИТУЦИИ В ЛОВЕЧ ЩЕ ЗАЖИВЕЯТ В СЕМЕЙНА СРЕДА

Децата ще бъдат настанени в три центъра от семеен тип и едно защитено жилище, които ще бъдат изградени в Ловеч до средата на следващата година. Първа копка за тяхното изграждане бе направена от министъра на труда и социалната политика Тотю Младенов, от кмета на града Минчо Казанджиев и ръководителя на управляващия орган на оперативна програма „Регионално развитие“ Деница Николова. Стойността на проекта е 2,5 млн. лв. и той ще осигури подходящи условия за живот и достъпна среда за млади хора

в неравностойно положение без свое семейство и близки. „Значимостта на този социален проект е в обществения ефект, а не в парите, които влагаме“, каза Деница Николова и увери, че стриктно ще бъде контролирано изпълнението, защото тези деца с увреждания имат нужда от помощ. Те ще получават подкрепа в прехода към самостоятелност, социална интеграция и професионална реализация. Персоналът, който ще бъде около 30 човека за четирите социални услуги, ще помага на децата за изграждане на различни

умения, намиране на подходяща работа, създаване на контакти, управление на собствения им бюджет и подготовка за семеен живот. С всяко от децата ще се работи индивидуално, съобразно нуждите му по изготвен предварителен план за самостоятелен живот. По този начин община Ловеч продължава усилията си за разширяване на спектъра и качеството на социалните услуги, които предлага на своите жители и особено на хората в неравностойно положение, коментира кметът г-н Минчо Казанджиев. ■

Анна Николова, Жасмина Барѐмова и Тошка Горчева обреха наградите в Коледната кулинарна изложба във Враца. Трите дами са членове на местната Основна общинска организация на инвалидите към СИБ и неведнџ са изненадвали братята си по съдба с изкусно приготвени и майсторски украсени ястия. Този път, обаче, те заеха първите три места при огромна конкуренция, тъй като в надпреварата за най-вкусно и красиво блюдо участваха всички пенсионерски клубове в града.

По традиция, проявата бе организирана от Жени ГЕРБ-Враца. (Г.Г.) ■

БЛАГОДАРИМ !

За 3 декември членовете на клуба на инвалидите в Твърдица се събраха както всички да отбележат Международния ден на хората с увреждания и бяха поздравени от г-жа Митка Славова – член на ръководството на клуба. И както всички други – се веселиха от сърце. На празника беше викторина и томбола, хубава музика и, разбира се, хоро и танци.

Но искаме преди всичко да благодарим на г-н Драганов – управител на фирма “Сигма” - Сливен, който ни направи дарение. Пожелаваме му успех в бизнеса и много здраве! (Р.З.) ■

ВАСИЛЬОВДЕН

В Клуба на инвалидите в Самоков се отпразнува старата Нова година – Васильовден. Сред нас бяха почетни гости - именациите Веселин, Веска, Васил и Йорданка. Те бяха поздравени, но и те поздравиха своите приятели. Слушахме вълнуващата песен на Васил Димитров за Самоков, стоплиха ни изпълненията на Весо и Веска с вълшебна родопска песен. Стойчо изпълни авторската си песен за Самоков. Не се сдържа и ръководителят на клуба – Боньо Тодоров, който изпълни чудесна руска балада...Вълнението стигна връх при песента „Прекрасна си моя, Родино“. Пяха всички с блясък в очите, с усмивка на устните, което само едно име може да предизвика – България.(В.К.) ■

**На 25 януари
2013 г.
се навършиха
5 години
от откриването
на клуба на
инвалидите
в с.Шишковци**

В началото имаше малък брой учредители, недовършено, почти празно от обзавеждане помещение и една значителна част от хора, негативно настроени... Във встъпителното си слово, председателят на основното дружество в Кюстендил - тогава Димитър Андонов - подчерта необходимостта от такъв клуб във всяко населено място. И ние оправдахме това твърдение – организацията ни укрепва и възмъжава, популярността на клуба расте и заразява инвалидите и пенсионерите от останалите клубове.

Милчо СПИРОВ

***А хората станаха
по-благородни и всеотдайни!***

И това се дължи на умелото ръководство на клуба с активното участие и безкористната помощ от кмета на селото Климент Терзийски, от активността на неговата съпруга Теменужка, която е член на ръководството на основната организация на СИБ в Кюстендил и на всички останали членове - те допринесоха нашият клуб да служи като пример за подражание на останалите.

В клуба почти винаги има посетители - едни пийват евтино и вкусно кафе, други четат художествена литература или вестници, трети-играят шах, табла, или гледат телевизия. А постоянният контакт между нас изгражда не само приятелски взаимоотношения, но ни и превъзпитава, зарежда ни с повече кураж...Сега членовете на клуба са 65 души, имаме прекрасно обзаведен салон, бар-плот, цветен телевизор, градина със свежи цветя и какво ли още не. Тези успехи се дължат на упоритата и ежедневна работа на всички. Народната поговорка "Бог дава, но в кошара не вкарва" ние претворихме в дела. Нашата амбиция е клубът ни да стане втори дом за всеки възрастен човек и потребност за цялото население на селото. Но да се осъществи това, е необходимо ново мислене и нагласа за активно участие на всички членове в предстоящите мероприятия на организацията.

А ние не пропускаме нито едно важно събитие или рожден ден. Особено сплотени и активни са жените. Вече стана традиция да се посещават тежко болни и да им се оказва конкретна морална и материална помощ. Доскоро неизвестните Нора Гикова, Василка Лихарска, Боряна

- Стойнева, Малина Владимирова, Талка Петрова и още много като тях са поемали домакинствата и стопанствата на тежко болни от селото. Страхувам се да не пропусна някой с добро сърце, който, макар и с финансови затруднения, е помагал на своя съсед, приятел, или гост на селото, изпаднал в беда.

Какво можем да отбележим и за Стоян Стоев, бивш дългогодишен бригадир на шлосеро-монтажна бригада в Кремиковци. Няма човек от селото, който да не е свидетел на упорития му труд при изграждането и откриването на клуба. Невъзможното той направи възможно. Много от хората в селото споделят, че Стоян е човек с голямо и благородно сърце. През студените зимни дни на миналата година, когато снежната покривка надхвърляше на места над един метър, а температурата спадна под минус 30 градуса, той с ботуши, ушанка и тояжка разносяше хляб на тежко болните в селото. В личен разговор Стоян споделя: "Това мога да направя. Главното е хората да имат хляб на трапезата..." Стояне, ти ни даваш урок по благородство!

Истински героини са и Теменужка Меркова, Мария Васева, Лиляна Божанкова и др., които са пример за подражание не само като активисти на клуба, но и като верни и предани съпруги, които с усърдие се грижат за своите съпрузи, сковани на легло вече няколко години. За три дни домакинката на клуба Венета Къртева загуби своя баща и получилия внезапно кръвоизлив 50-годишен съпруг. Затрогваща бе отзивчивостта и взаимопомощта на съселяните ѝ, които оказаха помощ за операцията му като 16 души дариха безвъзмездно кръв и всеки, според възможностите си, помогна. Сестрата му Радка Попова споделя: "Изненада ме голямата отзивчивост и съпричастност на шишковчани към човешката болка..."

Ето доказателства, че само за пет години чрез клуба на инвалидите и пенсионерите в с.Шишковци неговите членове непрестанно се променят към по-добро, стават все по-благородни и всеотдайни.

**Дано
всички
през 2013
година
са здрави,
щастливи
и да имат
повече
късмет
в живота!**

Мисия баба акушерка и лечителка

Цанка ОДАЖИЙСКА

Групичката жени начело със секретарката на читалище «Пробуда» в село Шереметя Иваничка Трифонова - главна специалистка в кметството, Татяна Николаева и акордеонистът Валентин Станев поеха из селото да поздравяват заслужилите баби и лечителки за Бабинден. Първа ги посрещна Стефка Илиева. Попяха ѝ, поздравиха я за бодрия ѝ дух и въпреки, че е благословена със своите гонещи я 80 години, редовно участва в мероприятията на клуба на пенсионерите и инвалидите. Наскоро се роди и 17-та членка на семейството ѝ - правнучката Илианна. Посрещна ги и баба Стефка Савова с ракийца, туршийка и сладкиши. Попяха и посвириха и на нея. Пътят им продължи към най-възрастната баба 85-годишната Здравка Димитрова. Зарадва се много, защото е уважена и не е забравена. Почерпи ги и ги изпрати с благослов към Здравния център, където вече ги чакаше личната лекарка на селото д-р Нина Тодорова с голяма пита

хляб. Поляха ѝ вода да си измие ръцете и я дариха с пешкир, сапун и престилка. На всички тя пък върза червено конче на ръката за здраве по стара традиция.

Иваничка, Таня, Роска, Лора и Ерма посрещнаха с музика гостите ни - туристите ветерани от град Лясковец. Празненството откри председателката на клуба Стамен-

ка Събева, пожела ни да се веселим от сърце, защото Бабинден е нашия ден. А кметът на селото ни Пламен Петев, който беше наш гост, прочете Поздравителния адрес на г-н Даниел Панов - кмет на Велико Търново.

„Нашите баби и лечителки и до днес помагат да се случи най-великото чудо на земния ни път - раждането. На всички вас желая здраве, дълголетие и признание за нелеката ви мисия, която сте избрали.“

Обади ни се и кметът на с. Малък чифлик Иван Чолаков с много трогателно поздравление. Изненада имаше и за мен, изненада до сълзи, когато председателката ни г-жа Събева ми връчи ►

► Поздравителен адрес от името на клуба и от кмета ни г-н Петев, в който прочетох:

«Да продължи човешкия род е задължение. Да отгледа и възпита децата си, а се грижи и възпитава и техните деца - внуците - е огромна отговорност. Хиляди пъти ПОКЛОН пред жената, бабата ЦАНКА ОДАЖИЙСКА, поела на плещите си тази отговорност.

Поклон пред всеотдайните, бъди жива и здрава!»

Е, как да не се трогна, малко похвали и признания съм получавала, а съм се раздавала на хората, въпреки трудния ми житейски път... И пак ще го правя!

Седнахме на богатата трапеза, подготвена от Пенсионерско инавалидният ни клуб. Гостите ни почерпиха с торта и кадаиф, а голямата пита на д-р Тодорова беше разчупена на всички. Кметът ни почерпи със сладкиши, а на всеки стол имаше номерче и късметливите получиха подаръци от томболата.

Щафетата поеа певците и така до късния следобед се веселихме от сърце. ■

ВЕРНИ НА ТРАДИЦИИТЕ

Калинка КОВАЧЕВА

И тази година не пропуснахме празника Бабинден. Членовете на ТО на сляпо-глухите Добрич се събрахме в клуб "Детелина" по този повод. За хубавото настроение допринесе и чудесното слънчево време.

В началото председателката приветства своите гости, като пожела на всички здраве и берекет през тази година и повече бебета да има! За баба избрахме най-възрастната жена – Стоянка Миланова. Тя накичи присъстващите с чимшир и червено цвете. Бабата бе донесла сладка питка, а всяка от жените също се бе погрижила за празничната трапеза. По стара традиция на бабата ѝ се поля да си измие ръцете с поръката: "Както се плъзга сапунът, така да се плъзгат и бебетата". Подарихме ѝ голяма хавлия и сапун.

Тържеството продължи с много песни, закачки, хумор. Раздадени бяха награди по следните категории: за най-умна баба отличието бе отсъдено на Стоянка Жекова; най-артистична баба бе Недялка Вълчева, а най-сексапилната – Янка Лазарова. И трите получиха скромни подаръци.

Разделихме се доволни и щастливи, като си обещахме отново да се съберем в такъв голям състав на Трифон зарезан. ■

Златна звезда за първото габровско училище с достъпна среда и ресурсен кабинет

Маргарита СТОЯНОВА

Или как една
директорка се нареди
до шефовете на
петролни и
IT-компани от
целия свят, защото
не пропусна дори
0.02% от грижата
си за качествено
образование

В края на септември най-голямото габровско училище СОУ „Райчо Каролев” получи на специална церемония в Женева сертификат за изразяване на съпричастност към качество и съвършенство и Международна Златна Звезда за Качество за удовлетворяване на клиентите, лидерство, иновации и престиж, заложен в QC 100 Модел.

След сериозен предварителен атестат, международната организация BID е преценила, че носителят на отличието отговаря на седемте основни принципа, по които тя оценява претендентите от всички сектори на икономиката, обществения живот, изкуството и духовността. Директорката на средното общообразователно училище г-жа Снежана Сидерова е удовлетворена от факта, че тяхната награда е връчена десета по ред на тържествената церемония. ►

► "Изключително сме доволни, защото училището нараства с всяка година, както по броя на учениците и учителите, така и по отношение на материалната база", споделя тя.

Тази учебна година е стартирала с 692 ученици и с едно нововъведение от края на миналата - а именно нова информационна система. Още на входа на училището можете да се запознаете с цялостната организация на работата - приемни дни на учителите, дежурни учители в момента, учебни планове - всичко за учебния процес, изпитите, приема, организацията. Има галерия за всички празници. Оттам се влиза и в сайта на училището.

Както и в новата електронна училищна библиотека. Информационната система била разработена заради участието на училището в конкурса за иновативни практики в управлението, завършил през ноември.

Както се досещате, този стремеж към добро качество на образователната дейност не би бил така високо оценен, ако липсваше може би малък, но съществен детайл - наличието на достъпна среда и работа с децата, които имат специални образователни потребности.

"Това бе оценено в принципа за подобряване на околната среда и отношението на екипа - казва директорката. - Всяка година училището отделя средства за подобряването ѝ не само за прилежащите територии - ние се грижим и за района извън оградата. А от 2009-та година имаме осигурена достъпна среда - освен подходи на двата входа и специален асансьор".

Когато получили писмото от BID започнали да правят равностетка за постигнатото през годините от 2008-ма насам. Направили 10 графики, които отчитали резултатите по различни показатели и всички ►

► Златна звезда ...

те вървели стремително нагоре. Едната от тях отчитала обучението на деца със специални образователни потребности. През 2008 г. били само 4, тази година и миналата - по 14.

“Затова изградихме и ресурсния кабинет - пояснява Сидерова. - Цифрата не е малка. Децата живеят предимно в района на училището, има 2-3, които не са от този район. Всички училища в Община Габрово вече имат възможност да предоставят такива услуги”.

Снежана Сидерова е общински съветник в местния парламент и председателка на постоянната комисия по образование в него. Не без нейната оценка и подкрепа в момента се изпълнява проекта “Повече заедно” за изграждането на такива ресурсни кабинети и работа с децата със специални образователни потребности в общинските училища. “Важното е ръководителят на образователната организация да разбере, че има необходимост да направи ресурсен кабинет, така както аз реших, без да чакам проекти - категорична е тя. - Това дете има нужда да се обучава индивидуално, необходимо е с него да се работи по-спокойно, докато разбере по-добре учебния материал. Иначе в клас темпото на преподаване и учене е малко по-скоростно, би било трудно за тези деца да се справят сами”.

Златната звезда на училището означава не само международно признание. А оценка и признание на онези 14 деца и техните родители, за които понякога отиването на училище граничи с подвиг. Колкото по-естествени и лесни стават образователните услуги, които обществото им предлага, толкова по-леко и естествено те ще постигнат собствената си мисия в живота на пълноценни хора. Па макар и в някои дни да остават само на територията на електронната училищна библиотека...

Но да се върнем към началото и церемонията по връчването на златната звезда за качество на най-голямото габровско училище и съществената подробност, че директорката Снежана Сидерова нямаше да чуе името си от президента и изпълнителен директор на BID Хосе Прието по време на церемонията в Женева, ако беше пропуснала да се замисли за онези 14 деца с увреждания, или 0.02% от всичките 692, за които носи отговорност всеки учебен ден. ■

Историческият музей в Батак е един от най-посещаваните музеи в нашата страна както от българи, така и от чужденци. Голяма част от посетителите са с физически проблеми. Музеят ни е на няколко етажа и беше недостъпен за хората с увреждания.

София ПИЩРОНЕВА

**ЕДНА
МЕЧТА**

**ПРЕВЪРНАТА
В РЕАЛНОСТ**

Ето защо приоритет на Исторически музей - Батак за 2012 г. беше осигуряването на безопасна и достъпна архитектурна среда, включително и за хората с увреждания.

Ние, хората от Общинска организация «Здравец» в града, от дълги години си сътрудничим с Историческия музей, имаме много общи изяви.

Затова със задоволство приехме да подкрепим тях-

ното проекто - предложение за достъпна среда, с което кандидатстваха в Агенцията за хора с увреждания.

И така бе реализиран проектът „Осигуряване на достъпна среда в Исторически музей-Батак“, финансиран от Агенцията за хората с увреждания за осигуряване на достъп и адаптиране на културни, исторически и спортни обекти с международно, национално и областно значение. Бяха

осъществени мерки за осигуряване на свободен достъп до експозициите на музея за хората с намалена подвижност и в частност - за хора с двигателни затруднения в инвалидни колички, чрез модерни платформени подемници.

Реализирани бяха и други две мерки, финансирани от бюджета на музея - изградена е стационарна платформа за преодоляване на стъпало до първа станция на подемника и изцяло бе преработен подходът към музея.

За една година музеят успя да реализира 4 от общо 7 планирани в цялостния архитектурен проект мерки

за лесен достъп и безопасно пребиваване в експозициите на музея.

Благодарим на Агенцията за хора с увреждания за моралната и финансова подкрепа. Благодарим и на „Викра лифт” ЕООД за коректното партньорство и професионализъм при реализирането на проекта.

Чрез страниците на списание „Кураж” благодарим и на екипа от Исторически музей - Батак, че работиха с ентузиазъм и направиха така, че една мечта стана реалност за хората с увреждания. ■

БИЗНЕС-ДАМАТА ПАНКА ВАНГЕЛОВА

Олга ВЕЛЕВА

Панка Вангелова има цех за пакетиране на ядки в с. Мезек, Свиленградско. Жената е с трета група инвалидност, но успешно се справя с бизнеса си. От нейните бадеми, лешници, фъстък, шам фъстък и индийско кашу хават клиентите, освен на големите казина в Свиленград, и в Кемпински Зографски.

Цехът на Панка е направен по европроект за хора с увреждания. Стойността му е 15 хил. лв. Част от бадемите са от собствен масив, който се намира в близкото до Мезек село Младиново. Панка и семейството ѝ отглеждат 15 дка от скъпата ядка.

Цехът в Мезек пакетира на месец близо половин тон ядки. Фирмата разполага с една пакетираща машина. Засега там работи един човек с увреждания, но Панка има намерение да наеме още двама, когато разшири бизнеса и с био-земеделие.

Вторият европроект, чиято подготовка върви в момента, е на стойност 90 хил. лв. Част от средствата ще отидат за

машина за чупене на ядките. Това е ново, защото в Южна България има само една такава машина - в Нова Загора.

Панка Вангелова е член на Федерацията на работодателите на специализирани предприятия - оттам са ѝ помогнали при разработването на проекта, а сега работят заедно и за разширяването на цеха.

Според нея хората с увреждания не трябва да се обезкуражават, а да кандидатстват по европейските програми. Това е сериозен начин за разработването на собствен бизнес. Това са свежите пари, които могат да подпомогнат хората и да бъдат полезни на себе си.

Национално читалище на слепите "Луи Брайл"
National Library for the Blind "Louis Braille"

"Подкрепяща среда за интегрираното образование на децата с намалено и напълно загубено зрение в България"

Работата по проекта е започнала от януари 2012 г. и ще приключи в края на тази година. На специална пресконференция в читалището бе изнесена информация за хода на работата по проекта и бе направена оценка за резултатите на този междинен етап. Корординаторът на проекта Яна Йорданова, Елка Белокапова – директор на училището – партньор, Недялка Кацарова – експерт по коригиране и адаптиране на учебници, Любомир Велков – отговарящ за

Това е проект, изпълняван от Национално читалище на слепите „Луи Брайл 1928“ в партньорство със Средно общообразователно училище за деца с нарушено зрение „Луи Брайл“ с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007 - 2013 г. съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз „Инвестира във Вашето бъдеще“.

консултирането на родители на деца със нарушено зрение, Елиза Петрова – експерт по разработване на методика за

преподаване на математика и информатика на ученици с нарушено зрение от 1 до 12 клас - всички подчертаха колко навременни и полезни са дейностите по проекта с надеждата, че ще имат продължение.

► ВСЪЩНОСТ, ЕТО КАКВО СА СЪВЪРШИЛИ ДОСЕГА:

Адаптирахме в достъпен вариант – за четене с говореща програма или на едър шрифт – изцяло и частично 45 учебника за 18 ученици, които учат интегрирано;

Сканирахме и обработихме за четене с говореща програма 37 книги;

Отпечатахме на брайлов шрифт 2 заглавия, а 35 са коригирани и подготвени за печат;

Проведохме първите групови срещи на ученици от гимназиалните класове с консултантите по професионална ориентация;

Създадохме интернет-сайт за консултиране и взаимопомощ на родители на деца със зрителни увреждания –

roditeli.nllb.bg;

Консултирахме 36 родители на деца с нарушено зрение – лично и по интернет;

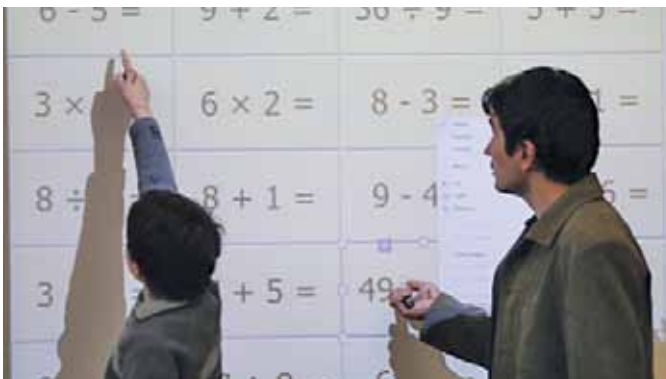
Разработихме предвидените за изминалите месеци части от Методиката за преподаване на математика и информатика на ученици с нарушено зрение.

КАКВО ПРЕДСТОИ?

Предстои още много, много работа, изключително полезна: адаптиране на учебници и помагала за 30 потребители, ще бъдат сканирани и обработени за четене още 50 книги, ще бъдат отпечатани на брайлов шрифт още 108 заглавия, ще бъдат проведени групови занимания и индивидуални консултации по професионално ориентиране, ще продължи консултирането на родители, ще се издадат ръководства за професионално ориентиране и етикет... На училищата, които интегрират деца с нарушено зрение, ще бъдат предоставени разработващият се софтуер за полагане на изпити под формата на тест, методиката за преподаване на математика и информатика.

Ентусиазмът на участниците в проекта граничи с истинската апостолска дейност на учителя от времето на нашето Възраждане – доказва го постигнатото досега.

И ако съответните институции проявят и възрожденска съпричастност, този проект може да се превърне в съвременна образователна политика. Заслужава! (М.И.) ■

И НИЕ БИХМЕ МОГЛИ...

Да намерим възможности за по-качествен живот и обучение на хората с увреждания

Таня ЙОВЕВА

Мисията на живота на този бележит човек е била да се грижи за незрящите, за тяхното образование, обучение по отношение на домакинството или кариерата. През 1804 година Клайн започва да преподава на незрящото момче Яков Браун, което го вдъхновява да основе института за слепи. След изграждането на училището и дома те са преминали на издръжка на държавата по негово настояване. Това се случва през 1816 година, когато институтът се е преименовал на Кралски институт за слепи, а през 1949 година след много перипетии става Федерален институт на слепите. Освен това Клайн издава и учебник за преподаване на незрящи хора и през 1825 година самият той става преподавател в дома за възрастни.

Имах щастието да присъствам на Министерската конференция на Икономическата комисия към програмата за развитие на ООН

във Виена.
Българското посолство бе така любезно да ни организира посещения в дома за възрастни незрящи хора и със силно увредено зрение „Йохан Вилхелм

Клайн Хаус” и във Федералния институт за възпитание, образование и грижи за незрящи деца от 3 до 22-годишна възраст. Носят едно и също име поради това, че са създадени от Йохан

Това, което видях във Виена, с нищо не може да се сравни с нашите специализирани училища и старчески домове. Навсякъде, където влязох, лъхаше спокойствие и уют, с голяма чистота и изключително любезен обслужващ персонал. Във Федералния институт се обучават и живеят децата от 3 до 22 годишна възраст. Освен слънчевата детска градина, има и училище, в което де-

цата не само се възпитават, но и се занимават професионално още от ранна възраст. Някои от питомците им са с много други допълнителни увреждания и се подхожда към тях индивидуално, защото обучението им е свързано с осъществяването на най-елементарните неща – ориентация, обличане, хранене, придвижване и др. Институтът разполага със зали за различни дейности, го-

► лям плувен басейн, разкошен двор, който предлага чудесни възможности за игри и разходки. Тук е и единственият по рода си музей за незрящи хора с множество експонати - от първите приспособления за обучение, книги на Брайл, набори на символи по геометрия, карти, глобуси, животински модели, пишещи брайлови машини до различни технически пособия за работа. Показаха ни и професии, по които децата се обучават да работят - плавателни съдове, кошничарство, различни видове плетива, масаж и още много други. Също така децата се обучават и по активна ехо-локализация и далекосъобщения. Разполагат с програми по туризъм, хорова дейност, дизайн, курсове по готварство и пр. Училището предлага и различни видове услуги, както и издателска дейност. Тук се запознахме с директорката на института г-жа Алтене-

дер и с един от учителите - г-н Шмидт, незрящ. Интересно за двамата е, че те са постъпили на работа в един ден и работят много сериозно и отговорно за възпитанието на незрящите деца. Г-н Шмидт живеел извън Виена, но средното си образование завършва в този институт. С него дълго разговаряхме за възможностите в Австрия на децата с увреждания и той ни обясни, че много малко са висшистите с увредено

зрение, защото матурите при тях са трудни. Г-н Шмидт се е подготвял упорито и добре, за да завърши успешно и да продължи висшето си образование. Семейство е, има две деца и работи много, отдавайки всичките си сили за възпитанието на не-

зрящите. Този учител разполага с малък компютър с Брайлов дисплей, който струва много скъпо, но е извоюван от Министъра на труда и социалните грижи. Успехът на г-н Шмидт до голяма степен се дължи на стремежа му да бъде решителен и активен. По оживените улици на Виена и в метрото той се движи уверено, защото в града има набраздени обособени пешеходни линии. Той спокойно може да разчита и на говорящите устройства на касите. Голямата страст на Шмидт са музиката, шаха, обича да пътува, да се забавлява с децата, да прави всичко онова, което правят и другите. Посетил е много

държави, включително България, Турция и пр., така че разговарят му с нас му беше приятен и ползотворен. Разделихме се с намерението отново да се срещнем и да обменим опит.

Посетихме и дома за незрящи възрастни хора, който се на-

► И НИЕ БИХМЕ...

мира в края на града, но се стига до него бързо с удобното метро... Асансьорите навсякъде работят и са удобни и лесни за ползване от хора с увреждания и майки с деца. Посрещнаха ни приветливи лица и един специалист, който се занимава с ориентирането и мобилността на хората. Д-р Малечек ни разведе из дома, показва ни различните салони за спорт, козметика, фризьорство, кафенето и трапезарията. Тук хората ползват самостоятелни и уютни стаи за спане със собствен санитарен възел. Получават медицински грижи и посещават различни интересни културни прояви и забавления. Занимават се с изработката на приложни изделия, които след това се продават. Запознахме се с ведри приятни жени, които с поведението си не показваха да изпитват неудобство поради факта, че живеят в специализиран дом, далече от близки-

те си. Стояха отвън около масите в кафенето и весело и оживено разговаряха. Д-р Малечек ни показа електронни уреди, които служат на хората с увредено зрение да се ориентират по-добре. Разгледахме медальон, който всеки носи на врата си и при нужда го натиска и разбира къде се намира, а ако не може да се справи сам, чрез него вика човек от персонала, за да му помогне. Видяхме и малък компютърен уред, който извършва множество действия в полза на хората с увредено зрение. На него могат да се водят бележки, да се слуша

музика и да се извършват различни други операции. Д-р Малечек е помогнал на много хора да се върнат към живот. Той се гордее, че само след шест месеца па-

циентите му се изправят и се движат самостоятелно, домакинстват и се обслужват както някога. Посещението във Виена ми показва, че и в България при добро желание могат да бъдат положени усилия, за които понякога не се изискват средства, а е достатъчна една добра дума и нагласата да работиш за хората с увредено зрение, да им помогнеш да се почувстват достойно. Колкото и да ни се иска, няма да можем да постигнем всичко това, което са направили виенчани за кратко време, за да живеят качествено и у нас хората с увреждания.

Но не трябва и да се уповаваме на чудеса от светци, за да си помогнем... ■

ЗАРАДИ МУДНИ ПРОЦЕДУРИ В ТЕЛК ВТОРИ МЕСЕЦ ИНВАЛИД Е БЕЗ ПЕНСИЯ

Нена БИВОЛАРСКА

**Затрупани сме с работа,
обмисляме да оставаме
и следобед, казват
лекари от комисията**

Втори месец 52-годишният Георги Стойков Ненов оцелява без пенсия. Причина за това е тежката бюрократична машина, през която трябва да мине решението му от ТЕЛК, докато бъде отпусната пенсията. На всеки три години драмата се повтаря, но досега Георги признава, че не е имал такова забавяне, заради което да остане без пари за храна и жизнено необходими лекарства. Този път многото празнични дни, както и няколко забавяния от по седмица-две, го поставили на изпитание. В момента човекът разчита на помощта на децата си, за да оцелее.

От 10 години съм инвалид заради заболяване по кръвта от типа на левкемията, разказва Георги. На 1 декември миналата година за пореден път трябваше да се явя на ТЕЛК за подновяване на експертното решение. Като не получих покана, пратих децата да проверят какво става. Явно те са поразровили работите...С 12 дни закъснение ми пратиха покана!

Едно на ръка е, че за пореден път трябваше над 50 души да се тъпчем в тесен коридор, в който са поставени само 3-4 стола за сядане. Друго - в сградата няма дори тоалетна, а там се редят най-болните, най-слабите хора... Минахме, след което ми казаха, че ще изпратят новото експертно решение в Пенсионно осигуряване, както е по закон. Първо се оказа, че са ми сбъркали името, преглътнах и това, поправиха грешката. После трябваше да чакам за някаква заверка, но понеже наближаваха празниците, ми обясниха, че на 27 и 28 декември, които бяха работни, нямало кой да направи заверката (сякаш поставянето на един печат е кой знае колко трудно!), да съм идел на 2 януари. Отидох и пак ме върнаха - за 7 януари. Тогава ме увериха, че документът е изпратен в Пенсионното. Но като проверих, се оказа, че оттам не са го получили. Разстоянието между двете сгради няма и километър - има-няма за 10 минути са стигнали! На мен да го бяха дали, щях да

ПРАВА И ПАРИ

► ЗАРАДИ МУДНИ ПРОЦЕДУРИ...

си го занеса лично. Уж имат компютри, уж щеше да се прави единна система и да се премахне бюрокрацията, все си е същата. Това не може повече така да продължава! Ами ако бях решил да обжалвам - срокът за това е 12-дневен, някой щеше ли да ми признае, че бюрокрацията в ТЕЛК ме е забавила?

Георги Ненов не спира да се чуди защо оценките не се правят преди изтичане на предшното решение, за да се застъпват датите в документите и да няма такива критични ситуации за инвалидите...

А от ТЕЛК обясняват, че не работят с компютри, основната

дейност не позволява. Председателят на един от съставите д-р Ангел Генов призна, че не е учуден от поредната жалба и че разбира гнева на пациентите. За всеки болен трябва да се разгледат десетки документи. Някои носят по 20 епикризи от различни болници, отделно други книжа - това изисква време и компютрите не може да ускорят нещата. Ако не ги разгледаме, рискуваме да оцетим хората. Друго, за което гражданите не знаят, е, че когато постъпих в комисията, заварих доста изоставена работа от моя предшественик д-р Хърлев. В момента обслужвам и негови болни още от 2011 година. А сме само трима души и отговаряме за цялата област - Велинград, Сърница, Стрелча, Панагюрище...

Ходим и на домашни посещения. Аз дори обмислям да започна да работя и следобед, за да може по-бързо нещата да влязат в релси и да не ощетяваме хората. Не мога да кажа защо експертното решение на Георги не е получено в Пенсионното. Обикновено на същия ден до 13.30 часа даваме на болните екземпляр от решенията, друг веднага пращаме до РУСО, трети - до социалните служби. Сами не може да ги носят - по закон не е позволено. Но ако човекът ми се обади, лично ще се заема и ще опитам да помогна. Искам хората да разберат, че правим

- всичко по силите си. Лекарят допълни, че преди време на сградата на ТЕЛК е правен голям и скъп ремонт. С него обаче не са осигурени удобства за пациентите. Те наистина няма къде да седнат, защото коридорът е тесен и не позволява поставянето на пейки. Работещите в комисиите също не смеят да излязат, като знаят, че трябва да „преплуват“ морето от чакащи, затова седат сутрин в 8 и излизат от кабинетите след 14 часа, сподели д-р Генов. Той е разговарял с шефа на болницата д-р Пенко Кацарски по въпроса, но няма друга сграда, където може да се премести експертната комисия.

Причините са основателни, но това едва ли може да облекчи живота на инвалидите. Георги се радва на уважение от децата си - гладен и без лекарства няма да остане. Не се е наложило да обжалва, така че пропуснатият срок също не е фатален. Самотници на неговия хал, обаче, плащат за неуредиците с глад и мизерия, въпреки обещанията, че мудните процедури на ТЕЛК са останали в миналото.

Общинските съветници вдигат и местни налози

С 5 лева скача таксата, която бедните ще плащат за социалния патронаж в Стрелча от догодина - от 40 на 45 лева. По 40 лева месечно ще плащат родителите за детска градина, до миналата година таксата бе 35 лева. Това решиха общинските съветници в средногорското градче. Мотивите - към кухните на децата в градините и обществениите кухни има нови изисквания за безопасността и качеството на храните, заради спазването на които повишението е неминуемо. Разчетите сочат, че цената на храненето се е вдигнала с 30 на сто, но според общинарите е нереалистично цялата разлика

С 5 ЛЕВА ПОВЕЧЕ ПЛАЩАТ ЗА СОЦИАЛЕН ПАТРОНАЖ В СТРЕЛЧА

да бъде поета от родителите и социално слабите възрастни, затова гласуваха скок с 15 процента. Поскъпването на храните е друга причина за промяната на таксите.

Необходим е нов механизъм за предоставяне на медицински изделия за хората с увреждания чрез Националната здравноосигурителна каса

Министър Тотю Младенов отговаря на въпрос от народния представител от ПГ на партия Атака Любомир Владимиров относно правилата за придобиване и сроковете на ползване на медицински изделия, приспособления и съоръжения от хората с увреждания

В изпълнение на моя Заповед през 2012 г. бе сформирана експертна група с участието на представители на всички заинтересовани страни, а именно на Министерство на здравеопазването, Агенция за социално подпомагане и Агенция за хората с увреждания. Нейната цел е разработване на предложения за промяна на нормативната уредба, регламентираща пределните размери (лимита) на помощите за изработване, покупка или ремонт на помощни средства, приспособления и съоръжения и/или медицински изделия за хората с увреждания и Приложение № 7, към чл. 40, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания.

Проведоха се обсъждания, включително и на предложения на Български лекарски съюз,

граждани и неправителствени организации относно случаите, когато в някои от общините не съществуват специализирани Лекарски консултативни комисии в медицинските центрове и болниците с компетенции да издават медицинските протоколи за горепосочените изделия. Експертната група прие, че няма нормативна пречка в Приложение № 7, към чл. 40, ал. 1 от ППЗИХУ в новия разработен проект на Постановление за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания да се запише текст, който не изисква уточняване на вида на лечебното заведение.

След междуведомственото съгласуване на горепосочения проект той ще бъде внесен за разглеждане от Министерския съвет. В разработения Проект са включени предложенията за два нови образца, а именно на молба-декларация и заповед за отпускане на допълнителна парична помощ за пътни разходи в страната за изработка, закупуване или ремонт на необходимите изделия. Освен това, се въвежда облекчен режим по издаване на медицинските протоколи, което ще става от „ЛКК по профила на специалността“ за случаите на: протези за долни (горни)

► крайници, включително с електронно устройство; ортези и ортопедични апарати, изработени по индивидуална мярка; ортопедични обувки и приспособления за корекция, принадлежности за ползване на протези; за слухови апарати, за очните протези, с индивидуална отливка към тях; патерици бастуни ходилки и проходилки и бели сензорни бастуни за слепи лица и по т. 14 специализирани помощни средства и принадлежности.

Разписан е облекчен режим за ползвателите на перуки, т.е. в случаите, когато няма специализирана ЛКК по профила на заболяването, медицинският протокол се издава от специализирана ЛКК към междуболничен диспансер по онкологични заболявания.

За осигуряването на повече позиции, както по отношение на разнообразието им, така и по отношение на тяхното предназначение е от изключително значение създаването на нов механизъм за предоставяне на медицинските изделия за хората с увреждания, посредством системата на здравеопазването и в частност чрез Националната здравноосигурителна каса.

В редица европейски страни като Унгария, Чехия, Румъния, Франция, Германия, Англия, Испания, Италия, Швеция и Полша, когато едно медицинско изделие се предоставя по предписание на лекари специалисти, тогава то се заплаща от здравноосигурителната система на страната. ■

НАШАТА КОНСУЛТАЦИЯ

Пею БОГДАНОВ

Добавките и месечните помощи по Закона за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ) чл. 42, 43 и 44, ал.1, т.2 и т.4 (т.н. интеграционни добавки) не се смятат за доход на лицата, ползващи социални услуги в дейностите "държавна отговорност, според разпоредбата на чл. 45 от ЗИХУ.

Това произтича от § 1 на Тарифата за таксите за социални услуги, финансирани от Републиканския бюджет. "Доход" по смисъла на Тарифата са всички доходи, с изключение на изрично изброените в т.1-7. В изключенията липсва разпоредба, отнасяща се до месечните интеграционни добавки по чл. 42, 43 и 44 ал.1, т.1 и т.4 от ЗИХУ.

Тълкуването се съдържа в писмо изх.н. 9103.3/ 31.01. 2006 г. на АСП до директорите на регионалните и териториални дирекции "Социално подпомагане", което е актуално към датата на отпечатване на бюлетина.

Агенцията за хората с увреждания (АХУ) уведомява хората със специфични потребности, които закупуват от търговци на дребно на територията на страната мощни технически средства, ►

НАШАТА КОНСУЛТАЦИЯ

приспособления, съоръжения и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35а, ал. 1 от ЗИХУ, с изключение на медицинските изделия, които се заплащат напълно или частично от НЗОК, както и медицински изделия, изработени по индивидуална поръчка, **че при получаването им следва да изискват инструкция за употреба на български език и гаранционна карта с посочени адреси и телефони на обслужващите сервизни бази.**

На гаранционната карта следва да бъде обозначен срокът на годност на съответното изделие, както и попълнен приемо-предавателен протокол. (Уведомлението е с дата 20.11.2012 г., а пълният текст е публикуван в бюлетина на АХУ). ■

Изменение в трудовото правоотношение може да настъпи само с писмено съгласие между работника и работодателя. Това включва размер на трудовото възнаграждение, условия на работа, допълнителни изисквания или промяна в задълженията, размер на годишния платен отпуск, както и на други елементи от трудовия договор. Без значение е дали промяната се отнася за определено или

неопределено време. Допълнителното споразумение към трудовия договор не поражда правни последици, ако работникът не е съгласен с исканата от работодателя промяна и не подпише споразумението. Остават да действат положенията от подписания трудов договор или друго, вече подписано допълнително споразумение към него. Ако работодателят откаже да ги изпълни, работникът може да търси правата си по съдебен ред.

Промените в предписанията за трудоустрояване са от компетенцията на здравните органи и са задължителни за страните по договора или допълнителното споразумение към него. (Виж чл. 6б, чл. 119 и чл. 317 от КТ). ■

Шофьорски курсове за хора с увреждания

В курса могат да се обучават хора с увредени една ръка, един или два крака.

Курсът е в удобно време, заплащането е разсрочено.

За повече информация -
на тел. 02/834 01 49,

0879/182 7 99

Ст. Иванов

► „Тази година ще празнуваме „златна сватба“ и през всичките 50 години преодолявахме трудностите с

С МНОГО ЛЮБОВ

Марияна ДОНЧЕВА

С тези думи Ваня Ноева ми отвори вратите на дома си, където ни очакваше нейният съпруг Николай. Гостувах им броени дни след 70-годишния му юбилей, който бе не само личен празник, но бе отбелязан и от спортната общественост на Ловеч. Именитият бивш футболен вратар Николай Ноев бе удостоен с почетната значка на града, която му връчи кметът Минчо Казанджиев на импровизирана церемония на стадиона преди мача на „Литекс“ с „Ботев“ (Пловдив). Славният ветеран бе бурно аплодиран от 4-хилядната публика. От ръководството на ПФК „Литекс“ му връчиха почетен плакет и топка с автографите на старши треньора Христо Стоичков и играчите от сегашния отбор, а един от бившите вратари – Витомир Вутов, му подари ръкавици с автографите на всички вратари на клуба.

Николай Ноев е талантлив вратар от 60-те и 70-те години, но травма слага край на кариерата му и завинаги го поставя сред хората с увреждания, и то в най-тежката група.

„Жестът от ръководството на града и на „Литекс“ страшно го развълнува, а и цялото ни семейство“, споделя съпругата Ваня, която със свежо чувство за хумор, с усет за важното и интересното, разказва за преживените години.

„Връзката ни започна още като гимназисти. Бях в 9 клас, а той в 11-ти, когато на улицата ме помоли да се запознаем. Носех пълни мрежи, защото щяха да ми идват гости. И му казах: Ами, да се запознаем, но ми вземете мрежите, че са ми заети ръцете“. Две години и повече само си пишели. Когато Ваня станала студентка в София, Николай продължил с футбола. На 28 юли 1963 година сключили брак. Завърнали се в Ловеч и Николай заиграл в тогавашния отбор „Христо Кърпачев“. В ►

ПОДВИЗИ НА ДУХА

► С МНОГО...

същата година се родил синът им Петър. Наскоро заминали да учат в Стопанската академия в

Свищов. Николай играел в местния отбор, а после - в „Етър“ (В. Търново). Завоювал второ място като вратар в страната. Включен бил и в „Б“ националния отбор, но счупен пръст на ръката го изважда от състава.

С един мач в Румъния през есента на 1970 г. е свързана последвалата трагедия. По време на срещата Николай е ритнат в главата и получил оток и синини. После нещата като че ли отшумели. На 4 април 1971 г. бил мачът на „Етър“ с ЦСКА и преди него Николай бил на подготовка. Когато се прибирал, защото вече имали и дъщеричка, се оплаквал, че го боли главата. „По време на самата среща беше неспокоен, което не е свойствено за него. И на второто полувреме поиска смяна“, спомня си съпругата, която веднага с детската количка отишла пред съблекалнята. Чакала доста, но той се бавел.

А през това време вероятно е започнало кървенето в мозъка и топлата вода е ускорила процеса, разсъждава днес Ваня. Николай се появил, като залитал и имал смущения в говора. Веднага е закаран в „Бърза помощ“ и тя е с него. Под влияние на силната тревога не забелязала кой е отвел детето им. Чак вечерта звъннала на треньора, който живеел близо до дома им и разбрала, че неговата съпруга се грижи за детето.

Бащата на Ваня помогнал да намерят добър лекар за Николай - д-р Карагъзов от ВМИ. Той правил операция на Раул Кастро, докато бил на симпозиум в Хавана - пред дошлите от цял свят лекари Фидел Кастро съобщил, че брат му е тежко ранен и помолил някой да го оперира. Никой не се решавал, а българинът имал опит в такава операция и се справя успешно... Д-р Карагъзов прегледал Николай и казал, че може да махне кръвоизлива, но няма апаратура за обезкръвяване на мястото около него. Операцията трябва да приключи за 30 минути, за да няма последици, защото в тази област на мозъка има важни центрове на зрението, говора и двигателната система. Съветът на специалиста е Николай да не бъде опериран, като са надява силата на младия организъм и подходящата рехабилитация да подобрят състоянието му. Междувременно се получават усложнения - излив в белите дробове и опасност за сърцето, които са преодоляни с лекарства. Но Николай остава неподвижен.

Съпругата решила да потърси известния лечител Петър Димков. Той предписал лечение и тя започнала да го прилага. „Цялата рода застана срещу мен, но аз продължавах“, описва тя усилията, които полагала повече от месец. „Беше ад, но не се оплаквам“, казва простиичко тя. И постепенно нещата се променят към по-добро. Намира логопед и Николай възвръща и говора си. След около 40-я ден ги посещава негова братовчедка, известен педиатър. Двете жени започват да го раздвижват, а ►

- Ваня после продължава сама, като ѝ помагат приятелки, съседи и футболистите от „Етър“. Те го водели дори на мачове. И така с времето Николай започнал да се движи дори без бастун. Сега вече от възрастта, се появили и други болести. И той пак ползва бастуна.

А и при самата Ваня има последици от годините тежки натоварвания. Тя получила износване на ставата на крака. След операцията, на която се подложила и при която е засегнат нерв, започва да куца и сега също е човек с увреждане. Тази достолепна и силна жена е доказан професионалист, трудовият ѝ път е свързан основно с финанси – в окръжния съвет, после в Сметната палата и до пенсионирането си – в община Ловеч като финансов директор. Ваня отлично се справя със съставянето и контролирането на общинския бюджет. Признават го всички, които добре познават работата ѝ. Затова за нея е неочаквано решението да я пенсионира през 2004-та. Предварителните разговори били да работи до 60-я си рожден ден през лятото. Освободена е месеци преди това, в навечерието на именния си ден, който по традиция отбелязва с колеги и приятели. Затова и болката е по-голяма, но празникът все пак е много пищен и весел. Днес не се сърди на кмета за решението му и продължава да се ползва с уважението на колегите си в общината.

„Сега живеем много спокойно. Крепим се един друг. Караме с 670 лв. на месец, купуваме скъпи лекарства за Николай, но така поддържаме състоянието му. Веднъж годишно, макар с лишения, успявахме да отидем на балнеолечение, за да ползва процедурите. Тази година обаче няхмахме възможност. Трудно е, децата ни помагат, но и на тях не им е лесно. Не се оплакваме, защото имаме много добри приятели, които са с нас и също ни помагат. Имаме прекрасни деца. А бе, Господ ме обича – спаси Николай и ни даде добри деца“, обобщава Ваня, като не пести похвали и за снахата и за зетя. „Дариха ни с трима внуци – двамата носят нашите имена и станаха чудесни млади хора. Най-големият – Николай Джуниър, е икономист, но има собствен бизнес във Варна. Внучката Ваня там учи „Социално дело“, тя е отличникът на нашето семейство. Най-малкият внук Траян учи „Логистика“ в София“, разказва Ваня... Дали някой от тях ще остане в Ловеч?...И двамата с Николай изпитват болка от обезлюдяването на града, от това, че младите хора го напускат и не се връщат, защото тук няма работа... ■

Явор Иванов от Перник се превърна в едно от лицата на 2012-та година. Младият мъж пострада тежко при катастрофа с мотоциклет, претърпя серия сериозни операции, за да бъде спасен левият му крак и изгуби лявата си ръка. През лятото в поредица акции мно- го хора

се вклучиха в кампанията за събиране на средства за мио-електрична протеза за Явор. Цената на подобна протеза е 48 хиляди лв. Причината за високата й стойност, е че всяка подобна протеза е уникална, изработва се ръчно, за конкретния пациент. В света има само няколко души, които могат

да създадат подобно помощно средство, а протезата на Явор е първата по рода си, която се изработва в България. Немският специалист по протезиране Дийтер Щорк беше в София, за да разработи протезата на младежа от Перник. След като бъде готова, Явор ще трябва

да се научи да си служи с нея - нещо, което според Дийтер Щорк може да отнеме година. Явор обаче разказва с усмивка, че нищо не може да го спре да постигне това, което е решил. Катастрофата не само не го е прекършила - след нея той среща жената на живота си на входа на една църква...

Явор ще има ръка

**Даниела
АРИЗАНОВА**

- Яворе, какво ще ти даде тази протеза?

- Това ще е помощ да се справям с нещата почти както съм се справял, преди да загубя моята ръка.

- Какво обясниха специалистите, всъщност ще можеш ли да се върнеш към нормалния си живот след това?

- Аз като цяло почти съм се върнал към нормалния си живот вече. От малко повече от три месеца се върнах и на работа, продължавам си и образованието - студент съм в Бургас. Всичко върви както трябва, въпросът е, че е по-трудно с една ръка. Идеята е, че с тази протеза ▶

► по-лесно ще се справям, не смятам, че ще промени нещо радикално.

- Средствата за твоята протеза не са малко и бяха събрани с кампании, много хора се отзоваха, какво би им казал днес?

- Да, много хора ми помогнаха. Няма да ги изброявам, защото рискувам да пропусна някого - хората, които ми помагат, са страшно много. Имам и много приятели, които са постоянно покрай мен, роднините, естествено. И най-интересното е, че има и много непознати, които се включват с голям интерес и желание да помагат и така се направиха доста благотворителни партита, благотворителен концерт беше организиран за мен в София, мотошоу в Перник - от доста места дойдоха мотористи, DMS-кампания... Хората са съпричастни. И са предимно млади тези, които помагат, това е идеята.

- Днес като погледнеш назад, как усецаш отношението си към моторите? Променило ли се е?

- Аз съм бил моторист и все още съм. Човек не става моторист, ражда се такъв. Но няма да карам повече заради моите роднини и приятели. Защото ме измъкнаха за живот от един процент възможност. Тези хора какво са преживели... Не мога да ги погледна в очите и да им кажа, че отново ще карам мотор. Правя го заради тях, най-вече, не заради себе си.

- Има ли нещо, което в момента не можеш да направиш и се надяваш да направиш с новата протеза?

- Човек, когато има желание, може да постигне всичко. Идеята е протезата да ми помогне да живея по-лесно, по-удобно. В «Пирогов», където спасиха крака ми, бяха казали, че на втората година след операцията мога да започна да стъпвам с патерици.

А вижте - сега, година и половина по-късно - ходя без патерици. Всичко, което искам да направя, го правя - независимо дали имам протеза или не.

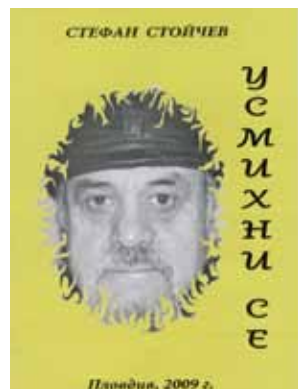
Дийтер Щорк:
За първи път правим протеза с миоелектрични елементи, благодарение на които пациентът ще може да я ползва като ръка. Специфичното, което правим за него, е, че има лакът. Той също ще може да се задвижва с електроимпулс или механично, както и китката. Това усложнява самата протеза, затова и не всички фирми я предлагат, а и не всеки ортотехник може да я сглоби. Всяка протеза е индивидуална, затова и са толкова скъпи. А работата с пациента не завършва, а започва след изработката на протезата. ■

Представяме ви писателя Стефан Стойчев

Повече от 30 години СТЕФАН СТОЙЧЕВ работи като журналист на свободна практика. Бил е кореспондент на различни вестници, спортен коментатор в радио и водещ в телевизионно предаване. Хобито му да рецитира и изпълнява авторски хумор го нарежда сред най-добрите в страната. Годици наред участва в различни фестивали. Активно сътрудничи и на сп. Кураж с разнообразни и интересни материали.

Много са спечелените грамоти, дипломи, медали, статуетки. Настоящата книга е пета поред. С нея се завръща към любимите си хумор и сатира, за които казва: "Шегата е своеобразен начин да си казваме истината".

Други книги от автора:
"Лебедова обич"- лирика, 1998г.;"
Лудорески"- сатира, 1999г.;"
Дяволът влезе"- разкази, 2004 г.;"
'Страх"- новела, 2006г.

МАНЕКЕНКАТА

Преди 15 години имах колежка, която тежеше 90 кг. Наскоро я срещнах и не я познах. Тя ме заговори:

- Здравей, аз съм Венчето. Изненадан си, нали? Сега съм 55 кг и работя като манекен. Ще ти обясня. В последните години дебна къде ще има гладна стачка. Търся организаторите, уговаряме заплащането и гладувам вместо тях. Професионално, така отслабнах и спечелих доста левчета. А ти да знаеш някъде да подготвят гладна стачка?

ЕЛЕКТОРАТ

Един се ражда да е богат,
а друг да е негов електорат.

ПЕНСИИТЕ

За пенсиите наши
стига недомлъвки,
стига постни каши,
дайте ни и мръвки.

СЪСТЕЗАНИЕ

Енергото и Топлофикация показаха квалификация
в голямото им състезание за народното изтезание.

НЕУМОРНИЯ

Моят познат Борето Неуморния вече е в пенсионна възраст.

Попитах го защо носи този прякор:

- Казват ми Неуморния, защото никога не съм се уморил. Бях на 20 години, когато си намерих работа и работих само 1 ден. Не бях съгласен с така установените трудови норми и никога повече не съм работил. Родителите ми бяха работници. Разбрахме се, че майка ми ще готви, а вечер ще ми дават само 1 лев. Отивах в близката кръчма, сядах на моето си място и търпеливо чаках. Като видях, че обикновено двама приятели сядат, веднага виках сервитьора и поръчвах да занесе на новодошлите по 100 гр. ракия и по една салата. Тогава всичко това струваше 1 лев. Те го питаха от кого е почерпката, сервитьорът ме посочваше, а аз се усмихвах със специално изработена усмивка и махвах с ръка за поздрав.

След втората си ракия те или и двамата ме черпеха или ме викаха на тяхната маса. Бях научил много оригинални вицове, разказвах, докато се смееха и черпеха ракия след ракия. Така с 1 лев си правех банкета почти всяка вечер. Старите си отидоха от този свят един по един. А аз доживях до пенсия. Социална. Сега държавата ме храни.

НЕ МОЖЕ БЪ ЗАТВОРА

През 1972 година търсех работа. Насочиха ме към известна кооперация, която имаше ателиета в целия град. Отидох в администрацията. Попитаха ме какво мога да работя и ме насочиха към едно от ателиетата. Посрещна ме шефа. Весел мъж на средна възраст рече:

- А бил ли си в затвора?

Отговорих:

- Не съм попадал там.

- Е, не мога да те приема на работа. Тук сме все тарикати.

След кратка пауза се разсмяхме и двамата и така започнах работа в същото ателие. След 2 месеца шеф бях аз. Досегашния началник влезе в затвора.

ОБЯВИ

Продавам цимент втора употреба.

Продавам употребявани шоколадови бонбони.

Вулканизирам пробити презервативи.

Заменям „Трабант“ за 2 кг свинско.

Търся под наем баклава.

Продавам розови предизборни очила.

Купувам цветни снимки на следващия президент.

Студент дъвче пържоли на богати беззъби баби. ■

УСМИХНАХ СЕ!

Безлюбие сред толкова любов

Премиерата на новата книга на Георги Драмбозов «Безлюбие» събра много приятели и културен свят, дошъл да уважи поета и неговото творчество. Поетичният рецитал беше съчетан с музикален съпровод на китара с френски, италиански и руски песни.

Във всеки стих Драмбозов представя дуалността на живота. Махалото се люлее стремглаво в двете посоки. Наред с болката, която звучи нежно, четейки стиховете му, читателят попива и любовта, струяща от тях.

Авторът правдиво представя действителността у нас - нещо, което рядко вече ще срещнете, защото той е до болка откровен. Крайно време е да се огледаме и постепенно да променим мисленето си, така че знаещите и можещите да излязат на преден план и да подадат ръка на останалите, за да извървят своя път на развитие - това е неговото послание.

Таня ЙОВЕВА ■

Георги Драмбозов
БЕЗЛЮБИЕ

Моят Златен пегас на пегасите!- в този свят бездуховен пръхти, той ме учи да пиша с кръвта си, аз го уча днес да лети.

Омръзна ми да ме броят за «средна класа», а да живея точно «на ръба» - бездарникът откраднал ми Пегаса и, срам не срам, но съм му зад гърба.

Устремен към открития, които нямат аналози, поетът предизвиква жаждата за полет към своеобразни философски послания. Със страстните си пориви Георги Драмбозов извисява читателите над опоеитизираното, мерзко всекидневие, към една възвишена духовност Той не търси съучастие у читателя, но недоловимо го заставя да заживее в неговия емоционален свят, да повярва на илюзиите му, дори когато не почиват на реална действителност... И ето - в опоеитизираното всекидневие, с надвисналата бездуховност на безлюбието, вярата в най-близкия е единственото спасение. Интимността, споделяна с любимата, заветът на бащата, спомените от детството и юношеството, от родния град, са спасителният остров, населен с животворните пулсации на споделяната обич... „Безлюбие“ се очертава в своята цялост като ярък, страстен призив за нравственост, душевна извисеност и човечелюбие, така необходими в нашето настръхнало от алчност и наситено с цинизъм мироздание...

Ана АЛЕКСАНДРОВА
в. Дума ■

АФОРИЗМИ

Васил НЕДЕЛЧЕВ

*Много пъти,
за да облечат царя,
събличат народа.*

*Ако смехът беше
наистина здраве,
всички комици щяха да са
поне на сто години.*

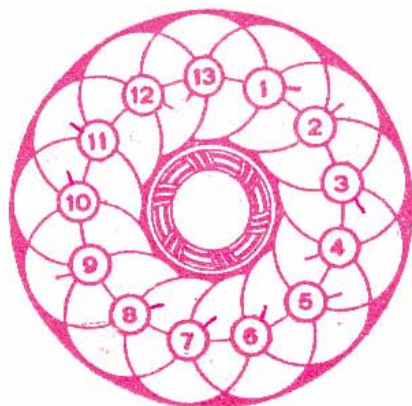
*Самуиловите войници
с по едно око
намериха пътя за родината,
днешните българи с по две
бягат от нея!*

*Човекът се простира
според чергата си.
Глупости! Простира се
според чековата си книжка.*

*Истината, за съжаление,
не е сред нещата,
които често искаме
да видим голи.*

*Случва се понякога
митовете да ги създават
немити хора. ■*

Съставил: Иван МАНЧЕВ

КРЪГОСТОВИЦА

От клетките с чертичка по посока на часовниковата стрелка. 1. Положителен полюс на електрическа батерия /ин.ч./. 2. Героиня на О.Василев от романа „Бялата пътека“. 5. Столицата на Канада. 4. Най-малките градивни частици на хим. елементи. 5. Героиня на Д.Димов от романа „Тютюн“. 6. Марка японски автомобили. 7. Жителите на една страна. 8. Основна парична единица в САЩ. 9. Сутрешни и вечерни изпарения при хубаво време. 10. Семейство гущери. 11. Сабя за фехтуване. 12. Вид блатно растение с тънки и дълги листа. 13. Национален музей за живопис и скулптура в Мадрид. ■

ОПРАВДАНИЕ

*Пишел срещу мен
донос подир донос –
за да запазел
жизнения ми тонус.*

ПРИЗНАК

*Сега вече ми идва края,
но не съм последен, ни пръв:
кучето, което ме лаеше,
направиха лъв.*

**Кольо
ЧАЛЪКОВ**

АПЕТИТ

*Затракаха бързо ножове и вилици.
Всички тук си показаха силите,
забравили язвите и протезите –
беше безплатна трапезата.*

ПЪДАРИ

*Така се вживяват
родните пъдари,
че гонят от лозето
самите лозари. ■*

ГОДИНА НА ЧЕРНАТА ВОДНА ЗМИЯ

КИТАЙСКО НАЗВАНИЕ НА ГОДИНАТА НА ЗМИЯТА (ЗМЕЯ): ШИ

Змията е символ на годините:... 1917, 1929, 1941, 1953, 1965, 1977, 1989, 2001, 2013 ...

Годината на Змията настъпва на 10 февруари 2013 г. и ще продължи до 31 януари 2014 г. Космически елемент на годината - вода, цвят - черен.

Посрещнете годината на ЧЕРНАТА ЗМИЯ с тъмен цвят дрехи. Ден преди началото на новата година се настройте позитивно и мислете положително. Поставете в дома си борова клонка, която символизира ЗМИЯ. В митологията ЗМИЯТА често представлява изцелението на физическото тяло, докато израства в духовен аспект.

Бъдете особено внимателни в работен план през 2013 година. Опитайте се да създадете безопасна и хармонична среда в службата.

През тази година, за да се постигне напредък, е нужно да се действа бавно и методично във всички начинания. Има условия за важни разкрития, които ще се достигнат бавно, но ще донесат възможности за нови начинания.

Както ЗМИЯТА, сменя своята кожа така ще се предоставят възможности за обновление и ново начало. Хората, родени в годината на Змията, са сложни личности, дарени с мъдрост, но и с неразговорчивост. Идеални партньора за тях са Биволът и Петелът. В по-голяма или по-малка степен - Плътх, Заек, Дракон, Змия, Кон и Овца. Неудачни са Тигърът и Глиганът.